

АНОТАЦІЯ
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СУДОВА МЕДИЦИНА ТА ПСИХІАТРІЯ»

КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ

Статус дисципліни:	вибіркова
Рівень вищої освіти:	перший
Ступінь вищої освіти:	бакалавр
Галузь знань:	26 Цивільна безпека
Спеціальність:	262 Правоохоронна діяльність
Освітня програма:	Правоохоронна діяльність
Форма здобуття вищої освіти:	денна, заочна
Мова викладання:	українська
Форма підсумкового контролю:	залік

Судова медицина - це самостійна галузь медичної науки з власними методами дослідження, поєднує медичні та криміналістичні знання, вивчає й опрацьовує різноманітні питання медичного, біологічного та медично-криміналістичного характеру що виникають у практичній діяльності правоохоронних органів для здійснення правосуддя та охорони здоров'я. На практиці судова медицина реалізується через судово-медичні експертизи, висновки яких слугують одним із джерел доказів у кримінальному та цивільному процесі. Сучасна судова медицина вийшла далеко за межі прикладних знань, окремі її розділи розроблені відповідно до кримінального та цивільного законодавства.

Судова психіатрія- це галузь психіатрії, що вивчає психічні розлади для вирішення питань, які виникають у цивільному та кримінальному процесах. Розвиток України як правової демократичної держави неможливий без гармонізації соціально-правових відносин між усіма верствами суспільства. Особи, які страждають на хронічні або короточасні розлади психіки, що нині все більше зростають, є найменш захищеною в правовому аспекті категорією населення. Водночас вони - соціально небезпечний контингент через вірогідну схильність до вчинення правопорушень, суспільно небезпечних діянь. За таких умов правильно оцінити ситуацію та зорієнтувати правоохоронні органи, слідство і судочинство допомагає судова психіатрія – наука, яка за своєю практичною сутністю межує з медициною та правознавством. є частиною загальної медичної науки психіатрії, однак вона має самостійні завдання.

Судова психіатрія як самостійна наука вивчає психічні розлади, чим сприяє правосуддю. При вирішенні певних клінічних психіатричних питань щодо застосування правових норм у коло її вивчення потрапляють ті розлади психічної діяльності, встановлення яких у кримінальному чи цивільному судочинстві тягне за собою визначені діючим законодавством правові наслідки: звільнення від кримінальної відповідальності, застосування примусових і непримусових заходів медичного характеру - в кримінальному процесі;

визнання угоди недійсною - при аналогічних судово-психіатричних висновках у цивільному процесі. Оцінюючи психічний стан особи під час скоєння нею суспільно небезпечної дії чи стан позивача і відповідача в цивільному процесі, судово-психіатричні експерти на вимогу слідчих органів і суду надають висновки клінічного психіатричного дослідження не тільки щодо характеру захворювання, тобто не тільки встановлюють діагноз, а й, і це найголовніше, визначають глибину і ступінь хворобливих психічних порушень, як впливало те чи інше психічне захворювання на здатність усвідомлювати свої дії та керувати ними, на можливість розсудливо і свідомо вести власні справи.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є правові та організаційно-тактичні засади застосування спеціальних медичних знань під час досудового розслідування; загальні закономірності перебігу окремих біологічних процесів в організмі людини, які пов'язані із кримінальними правопорушеннями; алгоритм збирання, дослідження, оцінки та використання доказів зі слідами біологічного походження, отримання біологічних зразків; процесуальний порядок залучення судових експертів, взаємодія органів досудового розслідування та спеціалізованих державних експертних медичних установ у кримінальному провадженні; організаційно-правові основи судово-психіатричної експертизи, методика проведення та оцінка висновків судово-психіатричних експертиз у різних видах кримінальних проваджень, зокрема, кримінальному, цивільному та під час розгляду справ про адміністративні правопорушення, а також попередження суспільно небезпечних дій психічно хворих, у т. ч. шляхом застосування заходів медичного впливу стосовно неосудних, обмежено осудних та осіб, які захворіли після вчинення злочину.

Метою викладання навчальної дисципліни «Судова медицина та психіатрія» є підготовка висококваліфікованих та конкурентоспроможних фахівців, що широко ерудовані в галузі права. Формування знань про нормативно-правові основи призначення та проведення судово-медичної та судово-психіатричної експертиз в Україні, оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками, необхідними для правильного і своєчасного призначення експертиз, вірного формулювання їх мети, питань, предмету та об'єкту, грамотного трактування висновків. Майбутні юристи правової держави повинні своїми знаннями і практичними діями сприяти здійсненню справедливого, гуманного правосуддя, допомагати ефективному розкриттю злочинів, попередженню суспільно небезпечних дій хворих на психічні розлади, вміти правильно застосувати заходи медичного характеру й одночасно стояти на захисті основних прав, свобод та законних інтересів таких осіб.

Результатами вивчення навчальної дисципліни є ознайомлення з досягненнями, завданнями та нормативно-правовими положеннями судово-психіатричної експертизи; формування навичок аналітичного мислення, виховання критичного та неупередженого ставлення до громадян, які потрапили в орбіту кримінальних процесуальних відносин, незалежно від їх процесуального статусу з використанням практики Європейського суду з прав людини; формування знань про обставини, за яких необхідно обов'язково

призначати судово-психіатричну експертизу, а також про права і обов'язки експертів, органів досудового розслідування, прокуратури та суду, інших учасників провадження щодо призначення і проведення такого виду експертиз; формування вмінь щодо професійного осмислення понять осудності, неосудності, дієздатності, недієздатності, правильному їх використанню в повсякденній практиці; набуття вмінь правильної поведінки з психічно хворими; здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права або у процесі навчання, що передбачає застосування правових доктрин та принципів і характеризується комплексністю та невизначеністю умов. здатність правильного формулювання питань, які виносяться на вирішення перед судово-медичною експертизою; формування знань про обставини, при яких необхідно обов'язково призначати судово-медичну експертизу, а також про права і обов'язки судово-медичних експертів і працівників судово-слідчих органів в організації і проведенні судово-медичної експертизи; об'єктивна оцінка висновків судово-медичної експертизи з наступним використанням отриманих даних у своїй практичній діяльності; ознайомлення з досвідом роботи і досягненнями судово-медичної служби на Україні.

Форми навчання: лекції (відео-лекції), практичні та семінарські заняття (аудиторні, на навчальних полігонах або з використанням платформи Zoom).

Теми навчальної дисципліни, які підлягають вивченню:

Предмет та завдання судової медицини. Процесуальні та організаційні засади судово-медичної експертизи (СМЕ).

Судово-медична танатологія.

Судово-медична травматологія.

Судово-медична експертиза живих осіб. Визначення тяжкості тілесних ушкоджень.

Судово-медична експертиза речових доказів біологічного походження та медичної документації.

Особливості призначення та проведення судово-медичних експертиз під час воєнного стану.

Використання судово-медичних знань в юридичній практиці.

Предмет та завдання судової психіатрії. Організаційно - правові основи судово-психіатричної експертизи. Концепція розвитку охорони психічного здоров'я в Україні.

Причини виникнення та симптоматологія психічних розладів та захворювань.

Клінічні прояви хронічних психічних захворювань та їх судово-психіатрична оцінка.

Клінічні прояви тимчасових та придбаних психічних розладів та їх судово-психіатрична оцінка.

Клінічні прояви та судово-психіатрична оцінка вродженої (олігофренії) та придбаної (старече недоумство) розумової відсталості. Симуляція психічних розладів та захворювань.

Посттравматичний стресовий розлад (ПТСР).

Використання судово-психіатричних знань в юридичній практиці

**Інформація про науково-педагогічних працівників кафедри криміналістики
Навчально-наукового інституту права та психології**
[https://nnipp.navs.edu.ua/pro-nas/struktura-institutu/kafedri/kafedra -
kriminalistiki.html](https://nnipp.navs.edu.ua/pro-nas/struktura-institutu/kafedri/kafedra -
kriminalistiki.html)

Консультативна допомога кафедри:

Очні консультації: з 14.00 до 16.30 відповідно до графіка чергувань науково- педагогічних працівників кафедри (каб. 444ЦК, 446ЦК).

Online-консультації: за допомогою електронної пошти kknnipp@ukr.net, месенджерів і платформи Zoom, Пн-Пт з 9:00 до 16:00.